

VILJO REVELL -arkkitehtuurikasvatuspaketti JATKOTYÖSKENTELEVINKIT (Liite 3)

Viljo Revell piti rakennusten suunnittelua kollektiivisena luovana työnä, *It was teamwork, you see*. Ryhmätyön voimaa kannattaa kokeilla myös oheisten tehtävien toteuttamiseen. Yksi on loistava piirtäjä, toinen löytää kameran linssin kautta ihan uudenlaisia näkökulmia, kolmas ilmaisee itseään parhaiten kirjoittamalla. Joku näkee ongelmakohtia ja joku löytää niihin helposti ratkaisuja. Tehtävät on jaoteltu esi- ja alakoulun sekä yläkoulun ja lukion tehtäviin. Niitä voi kuitenkin hyvin soveltaa suuntaan tai toiseen.

Esi- ja alakoulu:

ÖTÖKKÄOTUKSEN LOMAPESÄ

Arkkitehtuurin ja aineellisen lisäksi asunto on ennen kaikkea elämisen ja kokemisen paikka, sosiaalisen kohtaamisen tila. Suunnittelun lähtökohtana ovat rakennuttajan toiveet sekä paikan luonne ja sen erityispiirteet.¹

Ota pienenpieni ötökkäotus mukaan metsäretkelle. Etsi paikka, jossa se haluaisi viettää kesä- tai talvilomaa. Rakenna sinne ötökkäotuksen luonnonläheinen lomapesä paikan päältä löytämistäsi materiaaleista: oksista, kävyistä, kivistä, lehdistä, lumesta... Aloittakaa lopuksi yhteinen vierailuleikki ja käykää tutustumassa toistenkin pesiin. Miten pesät eroavat toisistaan? Mistä arvellette sen johtuvan?

Vinkki =) Suomen rakennustaiteen museon julkaisusta *Eläinten arkkitehtuuria* löydätte mitä ihmeellisimpiä pesärakenteita, joista ihmisetkin ovat ehkä ottaneet mallia.

TULEVAISUUDEN TORNITALO

Toronton Kaupungintalo muodostuu kahdesta korkeasta, sirosta kovertuvasta tornista. Tornien keskellä on matalampi, pyöreä istuntosalirakennus, joka muodoltaan muistuttaa kahta vastakkain asetettua lautasta. Kokonaisuuteen liittyy kansalaistori vaikuttavine teräsbetonikaarineen.²

Viljo Revell voitti vuonna 1958 Toronton kaupungin talon suunnittelukilpailun yhdessä Heikki Castrén, Bengt Lundsten ja Seppo Valjus nimisten arkkitehtien sekä Paavo Simula nimisen insinöörin kanssa. Jakautukaa suunnittelu- ja rakentajaryhmiin ja etsikää kullekin ryhmällä oma rakennusmateriaali: maitotölkkejä, jugurttipurkkeja, paperirullia, puupalikoita, paperia, pahvia, säilyketölkkejä tms. Järjestäkää sitten rakennuskilpailu. Mistä materiaalista ja millä tavalla syntyy korkein torni? Kun tornit ovat valmiita, miettikää olisiko mukavaa asua tai käydä koulua pilvepiirtäjän ylimmässä kerroksessa? Miten ulkoilu mahdettaisiin järjestää?

KIEMURTELEVA "LEIKKIRIVARI"

Eero Eerikäisen kanssa tehty visionäärinen kilpailuehdotus Sininen nauha sisältää tornitalon ja kaksi lähes kilometrin pituisena maaston korkeuskäyrää seuraavaa, pilareille nostettua ja huoltotien palvelemaa kolmikerroksista nauhataloa... Rakennusalan keskittäminen vapautti luonnonvaraisen mäntymaaston asukkaiden virkistysalueeksi ja soi kaikille yhtäläisen näköalan.³

Käännä laatikko kyljelleen niin, että voit katsella sen sisälle kuten nukkekotiin. Kutista itsesi peukalon mittaiseksi muoviluvahahahmoksi tai paperinukeksi ja astu laatikkoon. Tilaa on paljon. Millaisen leikki ja oleskelutilan tekisit itsellesi, jos saisit ihan itse päättää? Suunnittele ja rakenna! Kootkaa lopuksi kaikkien leikkihuoneista kiemusteleva "leikkirivari" niin, että kaikkien seinän kokoinen ikkuna osoittaa samaan suuntaan? Mitä yhteisellä pihalla voisi tapahtua?

Vinkki =) Kenkälaatikot ovat oivallisia rivitalon pätkiä. Rakentamiseen ja sisustamiseen käyvät kaikenlaiset luonnon-, askartelu- ja kierrätysmateriaalit.

¹ Riikka Laczak, Intiimistä tilasta avoimeen muotoon – yksityishuvilat ja saunat Viljo Revellin arkkitehtuurissa.

² Lauri Putkonen, Viljo revell ja uusi rakennustekniikka

³ Susanna Santala, Viljo Revell: muuntuvaa modernismia.

Yläkoulu ja lukio:

TULEVAISUUDEN KOULU

Miellyttävä miljöö muodostuu mäntymaastoon sijoittuvan suojaisan koulupihan ympärille. Hienovireinen estetiikka syntyy rakennuksen kaarevasta muodosta, luontoyhteydestä sekä yksityiskohtien rytmikkäistä leikistä. Aikalaiskuivissa näkyy kuinka humaani mittakaava huomioi luokkahuoneisiin välitunnilla palaavien koululaisten mittakaavan.⁴

Verratkaa omaa kouluanne Viljo Revellin ja Osmo Siparin suunnittelemaan Meilahden kansakouluun (1949-53). Minkälaisia yhtäläisyyksiä ja eroja löytyy? Minkälainen rooli luonnolla on kouluympäristössä? Toteutuuko koululaisen mittakaava? Ideoikaa yhdessä tulevaisuuden unelmakoulu. Minkälaisessa paikassa se on? Minkä muotoinen se on? Mitä pihalla tapahtuu? Millaisia ovat tulevaisuuden rakennusmateriaalit? Ovatko luokat samanlaisia kuin nyt? Mitä ja miten kouluissa mahdetaan opiskella vuonna 2020 tai 2222? Vaikuttavatko oppiaineet koulujen suunnitteluun? Tehkää työnjako ja toteuttakaa eri menetelmiä ja välineitä hyödyntäen: kertomuksina, tutkielmina, piirroksina, maalauksina, kollaaseina, pienoismalleina.

Vinkki =) Helsingin koululaitoksen historiaan voi tutustua Helsingin kaupungin museon Koulumuseossa www.helsinginkaupunginmuseo.fi/koulumuseo.

RAUHOITTUMISEN PAIKKA

Vatjalan siunauskappeli merkitsi Revellin arkkitehtuurissa suuntautumista yhä karumpaan materiaalin käsittelyyn. Arkkitehtoninen muoto sen sijaan suuntautui Vatialassa rohkeaan matemaattisten käyrien estetiikkaan. Paavo Simulan konstruoima parabolinen holvi tehtiin teräsbetonista ruiskutusmenetelmällä. Kappelin ylevyys syntyy laajasti käytetyn betonin hienosyisestä struktuurista, vesialtaiden hiljaisuudesta sekä askeettisesta sisustuksesta.⁵

Koulupäivät ovat joskus pitkiä ja meluisia. Suunnitelkaa kouluunne rauhoittumisen paikka, johon mahtuu muutama oppilas kerrallaan. Kiinnittäkää erityistä huomiota yksinkertaisiin ja rauhallisiin muotoihin ja materiaaleihin. Toteuttakaa mielikuvituksellinen rauhoittumisen paikka ensin pienoiskoossa esimerkiksi parabolisena holvina tai geometrisena kappaleena. Tutkikaa sitten kouluympäristöä. Voisiko rauhoittumisen paikan oikeasti rakentaa johonkin tai löytyisikö koulusta tila, jonka voisi ideoita soveltaen tuunata sellaiseksi. Miten se pitäisi sisustaa?

Vinkki =) Lisätietoa kouluista ja niiden suunnitteluun vaikuttavista tekijöistä löytyy esimerkiksi Helsingin kaupungin museon Koulumuseosta <http://www.hel2.fi/kaumuseo/koulumuseo/huoneteemat.html>.

Vinkki =) Sopiva parabolisen holvin lähtökohta löytyy matematiikan kirjasta - ratkaiskaa siis toisen asteen yhtälöitä ja rakentakaa ne.

PUOLESTA JA VASTAAN

City-Center muuntui pilapiirtäjä Karin piirroksen jälkeen yksiselitteisesti Makkarataloksi...Voi pitää puolittaisena voittona sitä, että Makkaratalon ulokereunus, makkara, on uudessa kaavassa suojeltu ja se tulee säilymään. Suojelun olisivat ansainneet myös ajorampit sekä Marmorikuja.⁶

Viljo Revellin ja Heikki Castrenin suunnittelema Makkaratalo on yksi Helsingin kiistellyimmistä rakennuksista. Mitä mieltä sinä olet siitä? Kirjoita palopuhe jonkin sinulle merkityksellisen rakennuksen puolesta tai inhoamaasi rakennusta vastaan. Kuvaile rakennusta monipuolisesti ja runsain adjektiivein. Perustele kannanottosi ja kuvita se rakennuksen persoonaa korostavalla tyyliteltyllä piirroksella.

Vinkki =) Makkaratalo on Helsingin rautatieasemaa vastapäätä. Käy tutustumassa siihen paikan päällä! Säilyttäisitkö?

⁴ Susanna Santala, Viljo Revell: muuntuvaa modernismia.

⁵ Susanna Santala, Viljo Revell: muuntuvaa modernismia.

⁶ Lauri Jääskeläinen, Makkaratalo - kortteliuudistuksen monumentti.

OMA LOMA-ASUMUS

Revellin huviloissa ja saunoissa katseen suunta on sisältä ulos, rakennusten näköala on esteetön, avara ja veden äärelle pyrkivä. Intiimistä tilasta tulee osa maisemaa, näkyvästä kuin osa sisätilaa.⁷

Luonnostelkaa kaveriporukalla pieni (25 neliömetrin) loma-asumus kuvitteelliseen tai todelliseen paikkaan. Missä mieluiten lomailisitte? Metsälammella, vuorenrinteellä, suurkaupungin kattojen yläpuolella? Asumus tyydyttää juuri ja juuri asumisen perustarpeet. Se suojaa sateelta ja kylmältä tai kuumalta, siellä tai sen läheisyydessä voi laittaa ruokaa ja peseytyä, sinne voi majoittua muutaman hengen kaveriporukalla. Erityisen sävähksen tekee paikalta avautuva henkeäsalpaava maisema. Huomioikaa paikan henki ja maisema suunnittelun lähtökohtana. Kuvailekaa ensin paikka, maalatkaa maisema ja toteuttakaa sitten suunnitelma luonnosmaisina ideapiirroksina ja pienoismalleina.

Vinkki =) Ideoita voi luonnostella paitsi paperille piirtämällä ja kirjoittamalla myös muovailemalla. Ohut rautalanka (esimerkiksi "viiksilanka" tai "surrilanka" rautakaupasta) ja muovailuvaha ovat helposti työstettäviä ja sopivat erinomaisesti kolmiulotteiseen luonnosteluun, työmallien tekoon.

LISÄTIETOA

Viljo Revellin arkkitehtuuriin voit *Viljo Revell* -näyttelyn jälkeen tutustua myös näyttelyjulkaisun tai Kyösti Ålanderin *Viljo Revell - Works and Projects* -julkaisun avulla.

Lisää erilaisia arkkitehtuuri- ja muotoiluaiheisia tehtäviä ja vinkkejä ideointi- ja suunnitteluprosessien toteuttamiseen löydät esimerkiksi www.ampiainen.fi, www.arkkitehtuurikasvatus.fi, www.mfa.fi, www.designmuseum.fi ja www.playce.org sivustoilta.

Ampiaisen sivuilla on oppilastöiden verkkonäyttely, johon voit helposti ladata kuvan omasta työstä selostuksineen toistenkin ihailtavaksi!

⁷ Riikka Laczak, Intiimistä tilasta avoimeen muotoon – yksityishuvilat ja saunat Viljo Revellin arkkitehtuurissa.